

Tények - trendek

2006. augusztus

Trendek	4
Növekedés vagy versenyképesség	4
1. Már az első Gyurcsány-csomag előtt esik a növekedési ráta	6
2. Idén kétszámjegyű lehet a GDP-arányos költségvetési deficit	7
3. A magyar konvergencia program szakmai tévedései	8
4. Elfogyott a magyar gazdaságpolitika növekedést ösztönző eszköztára	11
5. Folytatódik Magyarország relatív lemaradása a régióban	12
6. Magyarország egészségügyi mutatói az EU-27-ek legrosszabb ötödében találhatóak	14
7. A konvergencia program szerint nő az adócentralizáció Magyarországon	16
8. A megszorító csomagokkal együtt nő az adó- és járulékfizetés adminisztrációs igénye	17
9. Elindult a lakáspiaci korrekció	19
10. Három eltérő alternatíva a brüsszeli pénzek elköltésére	20
11. Magyarországon ritka gazdasági siker az ipari parkok bővülése	22
12. Az Európai Unió tagállamaiban az EU népszerűsége Szlovéniában és Magyarországon a legmagasabb	22
13. Háttérbe szorul a kisvállalkozások támogatása az európai uniós pénzekből	24
14. ... A következő években megindulhat Magyarországról a professzionális munkaerő európai kivándorlása	25

15.Magyarország lemaradt az alternatív energiahordozók és fűtőanyagok termelésében.....	26
16.Magyarország elveszítette régióbeli K+F vonzerejét	27

Trendek

Növekedés vagy versenyképesség

Magyarország növekedési válság felé tart, amit a térségben legalacsonyabb GDP növekedési ütem és az EU-átlaghoz való felzárkózás megtorpanása jeleznek. E mögött a növekedési források versenyképességgel való hibás összemosása húzódik meg, amely egyaránt áthatja a gazdaságpolitikát és a gazdasági közvéleményt.

A magyar közgazdász társadalom kritikai elemzés nélkül, egyhangúan fogadta el, hogy gazdasági felzárkózás a versenyképesség erősítésével lehetséges. Ha javítjuk a versenyképesség mutatóit, akkor gyorsul a növekedés, ennek révén egyszer majd elérjük az EU-átlagot: ez ilyen egyszerű, előrelátható és lineáris. A CESifo (www.cesifo.de) kimutatja, hogy a versenyképesség javulása és a gazdasági növekedés dinamikája között nincs érdemi kapcsolat. Sőt, a Nemzetközi Menedzserfejlesztési Intézet (IMD) versenyképességi rangsora és a növekedési dinamika rangsora között fordított az összefüggés: az IMD rangsorban kapott jobb helyezés gyengébb növekedést prognosztizál. Ezzel a hazai közgazdasági gondolkodás egyik vezető totemoszlopa dőlt meg, és kiderült, hogy a gazdasági felzárkózást nem alapozhatjuk a versenyképességi mutatók javulására. A növekedés és a versenyképességi mutatók között még fordított helyzet is lehetséges.

Felzárkózni úgy lehet, ha a magyar gazdasági növekedés tartósan és jelentősen meghaladja az EU átlagot, mert ez automatikusan közelíti az egy főre eső gazdasági fejlettséget az átlaghoz, és tendenciájában, általában időben kissé eltolva közelíti az egy főre eső fogyasztást az átlagos európai fogyasztási szinthez. Ha a növekedés alapvetően nem a versenyképességi javuláshoz kötődik, akkor alapos átdolgozást igényelnek tankönyveink, gazdaságpolitikai prioritásaink és általában közgazdasági nézeteink. Ez a közgazdasági korrekció annál is inkább sürgető, mert Magyarország növekedési válság elé néz a következő években, amit az euró-zóna átlagos bővülésére

süllyedő friss növekedési adatok, a kormány konvergencia programja és a globális gazdaság 2007-re várt lassulása alapoznak meg. Ha nem a versenyképességi javulás áll a gazdasági növekedés mögött, akkor mi a gazdaság bővülésének forrása?

Minden bizonnyal döntően nem mérhető, közvetett, hosszú távú és nem lineáris hatások. Kezdjük rögtön a gazdaságpolitika ciklusaival: minél nagyobbak és gyakoribbak a kilengések egy ország gazdaságpolitikájában, annál nagyobb a növekedési veszteség. Ezt pozitívan bizonyítja Szlovénia példája, és negatívan Magyarország példája: a sokterápiák és konszolidációk jelentős növekedési áldozattal jártak 1990 és 2005 között.

A társadalmi tőke bővülése vagy fogyása, ezen belül a közbizalom, közhangulat, kooperációs készség és a többi tőkeelem döntő módon felelős a gazdasági növekedés dinamikájáért. A következő évek riasztóan rossz növekedési adatai mögött majd a társadalmi tőke elemeinek csökkenése is fellelhető. A társadalom egészségtőkéjének alakulása is fontos tényezője a gazdasági dinamikának, mert a munkaképesség, rugalmasság és tanulási képesség háttérben rejtve az egészségi állapot húzódik meg. Ma már tudjuk, hogy az egészségi állapot, illetve az egészségügyi szolgáltatások minősége nagyságrendileg erősebben hat a növekedésre, mint a tudástőke, az oktatás színvonala. Egy társadalom erkölcsi állapota, illetve ennek változási iránya is rejtett, de jelentős forrása növekedésnek vagy megtorpanásnak. Tudjuk, hogy a politika nyílt és rejtett módon hat a növekedésre. A rejtett hatások közül talán a legfontosabb az, hogy egy társadalom értékrendjével összhangban van-e a politika működése, vagy éppen ellentétes azzal.

A növekedési válság mögött nem mérhető, de tapintható nem gazdasági tényezők is meghúzódnak, és ezek megoldása nélkül nem lehetséges Magyarország felzárkózása.

Trend

1. Már az első Gyurcsány-csomag előtt esik a növekedési ráta

2006. II. negyedévében már csupán 3,9 %-os volt a magyar GDP bővülés. A választási év jelentős túlköltekezései, valamint a globális és európai konjunktúra ellenére az üzleti élet szereplői már számítottak a Gyurcsány-csomagra.

Háttér

2003-ban volt utoljára olyan alacsony a magyar GDP növekedés, mint 2006. II. negyedévében. Akkor azonban még a globális recesszió éreztette hatását, és a 2003. évi összesen 1,6 %-os GDP bővülés természetesnek tűnt. Már a 2003-as kirívóan rossz növekedési adat mögött is azonban a gazdaságpolitikai hibasorozat elindulása húzódott meg. A gazdasági szereplők már 2002 őszétől érezték a hibás gazdaságpolitikai fordulat hatását. A Medgyessy kormány jelentős jövedelemosztást hajtott végre 2002 őszén, amelyet nem ellensúlyozott ki egy növekedést és beruházásokat ösztönző programmal. Ezt követte 2003 elején, majd közepén az árfolyampolitikai tévedés: a kormány folyamatosan olyan jelzéseket küldött a pénzüpiacoknak, hogy erősebb forintot szeretne, ez árfolyam bizonytalanságot okozott.

A magyar gazdaság lassulása ellentmond az Európai Unió fejlett tagállamaiban bekövetkező gyorsulásnak. Nem csupán a globális gazdaság nagy szereplői – USA, Kína, India – mutatnak gyors növekedést, hanem végre az európai fejlett gazdaságok, ezen belül is a német gazdaság is magára talált. Az euró-zónához képesti, ma legfeljebb 1,5 %-os, növekedési előnyünk soha nem volt ilyen alacsony az elmúlt nyolc évben, ami világosan jelzi, hogy megtorpant a magyar gazdaság felzárkózása az európai uniós átlaghoz. A régió többi gazdasága közben gyorsan növekszik, Szlovákia egy éve tartósan 6 % feletti GDP növekedést ért el, hasonlóan a cseh és a lengyel gazdasághoz. Egyedül a szlovén gazdaság növekszik 4 % körüli ütemben, azonban 2007. január 1-én Szlovénia csatlakozik az euró-zónához és az euró átvételét megelőző két évben természetes a gazdaság lassulása. A magyar gazdasági növekedés lassulásával együtt jár a foglalkoztatás stagnálása és a munkanélküliség növekedése is.

Javaslat

2006. első félévében már világos jelek utalnak arra, hogy megtorpant a magyar gazdaság felzárkózása az európai uniós átlaghoz, és növekedési válság jelei mutatkoznak. A kormánynak nem megszorító csomagot kellene bevezetni, hanem egy erőteljes növekedésösztönző programot, amely a foglalkoztatás bővítésével és a munkanélküliség csökkentésével hozza rendbe a költségvetést. Ennek kiindulópontja egy radikális járulék- és adócsökkenés.

Trend

2. Idén kétszámjegyű lehet a GDP-arányos költségvetési deficit

A magyar költségvetés első félévi trendjei alapján először fordulhat elő a rendszerváltoztatás utáni magyar gazdaságtörténetben, hogy kétszámjegyű lesz a GDP-arányos költségvetési deficit Magyarországon.

Háttér

Ez a kirívóan rossz egyensúlyi adat logikusan következik a 2002-2006 közötti hibás gazdaságpolitikából. 2006-ban ráadásul a választási év miatt a kormány jelentősen túlköltekezett, miközben az első félévben már jelentkeztek a gazdaság lassulásának jelei. Gazdaságtörténetileg az is kivételes jelenség, hogy egy globális konjunktúrában, ezen belül egyértelmű európai konjunktúrában, amikor a választási év miatt ráadásul a kormány jelentősen növeli a költségvetés kiadásait, az üzleti szektor az egyébként sem erős növekedés után lassulni kezd. A kétszámjegyű GDP-arányos költségvetési deficit azt jelenti, hogy jelentősen nő az állam eladósodása.

Gazdaságtörténetileg további kirívóan rossz adat az is, hogy jelentős külső eladósodás mellett csökken a GDP növekedési üteme. Ez azt mutatja, hogy a kormány gazdaságpolitikája rendkívül kevésbé hatékony, mert globális konjunktúrában növeli az eladósodást, amire egyébként egy anticiklikus gazdaságpolitika keretében globális és

európai recesszió esetén lenne szükség. Ráadásul ezt úgy hajtja végre, hogy a jelentős többlet hitelfelvétel nem gyorsítja a gazdaság növekedését. A kormány gazdaságpolitikája és az üzleti szektor gazdaságpolitikája két vonalon fut: míg az első az eladósodás növelésével és a költségvetési kiadások bővítésével osztogatási politikát folytat, addig az üzleti szektor ezt látva óvatossá vált és visszafogja beruházásait, általában gazdasági tevékenységét.

Javaslat

Javasoljuk a Gyurcsány kormány számára, hogy egy költségvetési megszorító csomag helyett állítsa vissza a hiteles gazdaságpolitikát, ezzel szerezze vissza az üzleti szektor bizalmát, ennek következtében szüntesse meg a kormányzati gazdaságpolitika és az üzleti szereplők gazdaságpolitikája közötti táguló rést.

Trend

3. A magyar konvergencia program szakmai tévedései

A Brüsszel részére átadott magyar konvergencia program nem csupán általános gazdaságpolitikájában téves és hiteltelen, hanem súlyos belső szakmai hibák is jellemzik. A belső inkonzisztenciák teszik teljesíthetlenné a konvergencia programot.

Háttér

A magyar konvergencia program alapvetően hiteltelen és hibás. Hiteltelen, mert ugyanaz a kormány, azonos szakértői körrel állította össze, amelyik a 2002-2006 közötti hibás gazdaságpolitikát működtette. Hiteltelen, mert nem az üzleti szektorral, civil élettel, külföldi és belföldi befektetőkkel együtt állapodott meg a konvergencia program sarokszámairól, hanem a kormány egy reformdiktatúra keretében próbálja ráerőltetni a konvergencia programot a gazdaságra és az üzleti életre. Hiteltelen továbbá azért is, mert a program sarokszámai között nincs meg az összhang: a konvergencia program inkonzisztens.

A gazdasági növekedés a konvergencia program szerint 2007-ben és 2008-ben a 2-3 % közötti sávba csökken, majd 2009-re újból 4 % fölé növekszik. Semmilyen reális közgazdasági tényező nem támasztja alá azt, hogy két éves gyakorlatilag stagnáló növekedés után kétszeresére nő a növekedési ütem 2009-ben. A 2007-2008-as időszakban azért is tartjuk stagnálónak a GDP-t, mert nem tartjuk reálisnak a 2-3 % közötti növekedés elérését. Amennyiben a Gyurcsány kormánynak sikerül 2006-ban 350 milliárd forinttal, 2007-ben további 1300 milliárd forinttal csökkenteni a keresleti oldalt a magyar gazdaságban, akkor a GDP növekedési üteme 2 % alá esik. A GDI növekedési üteme ebben az esetben 1 % alatt alakul, ami gyakorlatilag a nemzeti jövedelem stagnálását jelenti.

Stagnáló nemzeti jövedelemből csak egy jelentős külső vagy belső konjunktúrával lehet kitörni. 2007-ben valamennyi globális elemző a világgazdaság, ezen belül az európai gazdaság lassulását prognosztizálja. Nem láthatóak előre olyan jelek, amelyek 2009-re jelentős globális és európai konjunktúraerősödést jeleznének, inkább fordított jelek érzékelhetőek. A költségvetés sem lesz olyan állapotban, hogy belső konjunkturális lökést adjon a gazdasági növekedésnek. A konvergencia program szerint 2006-ban 10 % felett lesz a költségvetés GDP-arányos deficitje, majd 2007-ben 7 % alá, 2008-ban 4 % közelébe és 2009-ben 3 % közelébe csökken a GDP-arányos államháztartási deficit. Ez azt jelenti, hogy a költségvetés oldaláról nem keresleti többlet, hanem tartósan keresleti szűkítés jelentkezik a gazdaságban: ez nem többlet gazdasági növekedést, hanem lassuló növekedést generál. Ezzel szemben az államadósság GDP-arányos mértéke 2006-ban már majdnem 70 % lesz, és a 2007-2009 közötti időszakban végig nagyjából a 70-73 % közötti GDP-arányos államadósság sávban lesz. Ez azt jelenti, hogy a költségvetés nem csupán a kiadási oldalon, hanem az állam eladósodásának oldalán sem lesz képes többlet keresletet generálni a magyar gazdaságban. Ez is valószínűtlenné teszi a 2 %-ról 4 %-ra ugró GDP növekedést 2007 és 2009 között.

További inkonzisztencia az infláció konvergencia program szerinti alakulása. Míg 2006-ban a program 3,5 % inflációt vár, addig 2007-ben csak 5,5 % inflációt vár a kormány konvergencia programja. Ezzel szemben a gazdaság belső folyamatai inflációt gerjesztenek, különösen a járulék- és adóemelések, valamint a hatósági áremelések hatnak ebben az irányban. Ezzel szemben 2008-ban és 2009-ben már éppen 3 % inflációt vár a kormány konvergencia programja: a korábbi két évben jelentősen

megugró infláció megfelezését, a 3 % körüli értékre történő csökkenését várják, teljesen megalapozatlanul. Az inflációt mindig lényegesen könnyebb növelni, mint később csökkenteni. A konvergencia programban egyedül a keresleti oldal csökkenése hat majd az infláció csökkenésére, amelyet erősíthet a globális konjunktúra kifulladására miatt bekövetkező nyersanyag- és energiahordozó reálárak csökkenése. Ezzel szemben a gazdaságpolitika egyértelműen inflatorikus lesz, mert a korábbi években kifizetett jövedelmeket a magasabb inflációval próbálja meg lecsapolni. Ezért is irreális a 3 % körüli infláció a 2008-2009-es időszakban.

Végezetül a konvergencia programban az szerepel, hogy 2010-re jelentősen csökken a folyó fizetési mérleg GDP-arányos deficitje. Ez talán a legirreálisabb előrejelzése a programnak, hiszen sem a külkereskedelmi mérleg alakulása, sem a profittranszferek prognosztizált alakulása nem támasztja alá ezt a javulást. Ezzel szemben éppen fordítva várható a folyó fizetési mérleg alakulása: a folyamatosan bővülő külföldi tőke beáramlások, valamint az ezekkel lépést nem tartó térségbeli magyar befektetések különbözete állandósítja a magas profittranszfert, ami rejtett és nyílt csatornákon keresztül rontja a folyó fizetési mérleget. 2010-re teljesen irreális a külkereskedelmi hiány felszámolása, ehhez az orosz magyar külkereskedelem táguló import-export részét kellene felszámolni, amire egyetlen jel sem utal. Magyarország esetében a 7-8 % statisztikailag is kimutatható folyó fizetési mérleg deficit állandósulni látszik: éppen ezért lenne szükség az euró mielőbbi bevezetésére.

Javaslat

Javasoljuk, hogy a kormány mielőbb kezdjen tárgyalásokat valamennyi politikai, társadalmi, üzleti és civil tényezővel egy hiteles konvergencia program felépítésére. Függetlenül attól, hogy Brüsszel jóváhagyja vagy sem a magyar konvergencia programot, a politikának helyre kell állítania az euró zónához történő csatlakozás hiteles menetrendjét: a jelenlegi konvergencia programmal ez nem lehetséges.

Trend

4. Elfogyott a magyar gazdaságpolitika növekedést ösztönző eszköztára

2006 végétől, 2007 elejétől valamennyi globális és európai elemző a világgazdaság lassulására számít. Ilyen helyzetben valamennyi országban az anticiklikus gazdaságpolitika eszközeit veszik elő. A magyar gazdaságpolitika számára azonban ezek az eszközök már nem alkalmazhatóak.

Háttér

2001 és 2003 között a magyar gazdaságpolitika – mindkét kormányzat esetében – anticiklikus eszközöket alkalmazott. 2001-ben a Széchenyi Terv és az otthonteremtési támogatási rendszer könnyítése, valamint az autópálya beruházások, valamint a minimálbér emelés hatottak anticiklikus, növekedést erősítő eszközként. 2001-2003 között a jelentős reáljövedelem bővülés is erősítette a fogyasztást, ami szintén anticiklikus gazdaságpolitikai eszközként működött.

2002 őszétől azonban az új kormány csendes gazdaságpolitikai fordulatot hajtott végre, amelynek következtében a korábbi kiegyensúlyozottan alkalmazott beruházási és fogyasztási anticiklikus eszköztár helyére egy gyakorlatilag egy lábon álló, kizárólag a fogyasztásra koncentráló eszköztárat alkalmazott. 2002 őszén a fogyasztás további bővülését eredményező anticiklikus eszköztárat nem egyensúlyozta ki egy, a beruházásokat ösztönző eszköztárral: ez volt a Medgyessy kormány eredendő gazdaságpolitikai hibája. Nem önmagában a fogyasztás bővülését eredményező jövedelemosztás volt a hiba – ezt a politikai ígéret mellett a globális és európai recesszió is indokolhatta – hanem az, hogy az anticiklikus gazdaságpolitikai eszköztárból kihagyták azokat a növekedést erősítő elemeket, amelyek az üzleti élet beruházásain keresztül hatottak volt.

2003-ban a magyar gazdasági növekedés ennek következtében lezuhant az 1-2 % közötti sávba, miközben már jelentkeztek a recesszió végét jelző folyamatok. 2004-ben

30 év óta először volt egyidejű, erőteljes globális konjunktúra, ennek tudható be a 6 % körüli magyar GDP növekedési adat. Ekkor már nem volt szükség anticiklikus gazdaságösztönzésre, azonban a kormány tovább növelte Magyarország eladósodását, ezzel gyakorlatilag folytatta az anticiklikus gazdaságpolitikát akkor is, amikor annak már nem álltak fenn a feltételei.

2005-2006-ban hasonló módon a Gyurcsány kormány anticiklikus gazdaságpolitikát folytatott, mert az államadósságot növelve többletforrásokat osztott szét a költségvetésen keresztül. A költségvetési hiány felduzzadt, és 2006 végére már kétszámjegyű GDP-arányos költségvetési hiány alakult ki. E mögött jellemzően a változatlanul követett anticiklikus politika állt, de már nem a gazdaságösztönzés, hanem az állami eladósodás. A kormány egyik legjelentősebb gazdaságpolitikai hibája a 2002-2006 közötti politikai ciklusban az volt, hogy 2003 után nem hagyta abba az anticiklikus gazdaságpolitikai eszköztár alkalmazását, miközben annak a feltételei, célszerűsége már nem fenn, hanem hitelből finanszírozta a mesterséges növekedést.

Javaslat

A 2003 után is folytatott célszerűtlen anticiklikus gazdaságpolitika következménye lett a magyar egyensúlyi folyamatok felbomlása, ezért a 2007-től újból szükséges anticiklikus gazdaságpolitikát a kormány eszköztár hiányában már nem tudja alkalmazni.

Trend

5. Folytatódik Magyarország relatív lemaradása a régióban

Az egy főre jutó GDP-ben az EU-27-ek között Magyarország a 20. helyen szerepel, ami igen szerény adat Csehországhoz és Szlovéniához képest. Észtország két éven belül megelőzi Magyarországot, négy év múlva reális Szlovákia és Litvánia Magyarország elé kerülése. A magyar gazdaságpolitikáról mindennél pontosabban az EU-27-ek közötti egy főre jutó GDP szint állítja ki a kirívóan rossz bizonyítványt.

Háttér

Az Európai Bizottság előrejelzést adott 2006 végére az EU-27-ek – EU-25-ök és Románia, valamint Bulgária – egy főre eső GDP adataira. Eszerint Magyarország az EU átlag 59 %-át éri majd el 2006 végén, ezzel a 20. helyezést éri el. Szlovénia az EU átlag 77 %-ával 15., Csehország az EU átlag 70 %-ával 17. a rangsorban. Magyarországot közvetlenül Málta és Portugália előzi meg, közvetlen utánunk következik Észtország, Szlovákia, Litvánia és Lengyelország.

A legmeglepőbb azonban az egy főre jutó GDP prognózis, eszerint két évben belül Észtország megelőzi Magyarországot és mintegy négy év múlva Szlovákia és Litvánia is magasabb egy főre jutó GDP szintet ér el, mint az akkori magyar szint. Csehország és Szlovénia növelte előnyét Magyarországhoz képest az elmúlt négy évben, míg Észtország, Szlovákia, Litvánia és Lengyelország jelentősen közeledett Magyarországhoz. Az egy főre jutó GDP Magyarország esetében még jelentősen torzít is, mert Csehországot és Szlovákiát leszámítva Magyarországon relatíve magas a többi régióbeli országhoz képest a külföldi tulajdonú részesedéssel működő szektor aránya, így a profit mérleg is jelentősen negatív. Ennek hatására a GDP-vel szemben a GDI és a GNI még rosszabb helyezést adnak Magyarországnak számára.

Ez utóbbi helyezés jelenik meg a magyar bérszintben: míg GDP-ben 60 % körüli, addig a reálkeresetek esetében 40 % körüli a magyar bérszint EU átlaghoz viszonyított aránya. Egyharmaddal jobb a helyezése Magyarországnak az egy főre jutó GDP-ben az Európai Unió 25+2 tagállama közül, mint az életszínvonal esetében. Az életszínvonal mutatók terén Magyarország Bulgária és Románia előtt gyakorlatilag a jelenlegi EU-25-ök legrosszabb szintjét éri el. Ez mindennél jobban mutatja a magyar gazdasági szerkezet torzulásait, ezen belül az elmúlt négy év hibás gazdaságpolitikájának következményeit.

Javaslat

Magyarország relatív lemaradása a régióban, illetve az EU-27-ek között mára tény. Olyan gazdaságpolitikai fordulatra van szükség, amely az egyensúly helyreállítását a gazdasági növekedés gyorsításával célozza meg. A relatív növekedési lemaradás éppen annak a gazdaságpolitikának köszönhető, amely 2005-2006-ban már jelentős külső eladósodás, kitűnő globális konjunktúra és 2006-ra kétszámjegyű költségvetési deficit birtokában sem volt képes gyorsítani a magyar gazdaság felzárkózását, tehát tartósan növekedési áldozatot hozott, miközben az egyensúly is romlott.

Trend

6. Magyarország egészségügyi mutatói az EU-27-ek legrosszabb ötödében találhatók

Az EU-27-ek csoportjában a legrosszabb 20 %-ba tartozó 5-6 állam között valamennyi egészségügyi és népesedési mutató esetében megtalálhatjuk Magyarországot. A halálozási ráta esetében a legrosszabb 5., a születéskor várható élettartam esetében szintén a legrosszabb 5. a magyar mutató. A magyar gazdasági felzárkózás megtorpanása mögötti látható ok a 2002 utáni gazdaságpolitikai hibasorozat, a rejtett ok azonban az egészségügyi és népesedési mutatók tartós mélyrepülése.

Háttér

A magyar társadalom drámai népesedési és egészségügyi helyzetét az éves halálozási ráta mutatja talán a leghitelesebben. A magyar mutató nagyságrendileg rosszabb, mint a nyugat-európai országok mutatói. Magyarország esetében a legjobb helyezést elérő Ciprus, Írország és Málta mutatóihoz képest kétszer magasabb a halálozási ráta. Magyarország az EU-27-ek legrosszabb ötödébe tartozik, csupán Észtország, Lettország és Bulgária halálozási rátája magasabb a magyarnál. A drámaian magas halálozási ráta részben a népesség elöregedésével, részben a középkorúak gyakori halálával és az egészségtelen életmóddal van összefüggésben. A 45-65 éves korú férfiak közötti korai halál esetében a magyar számok egyértelműen a legrosszabbak az

EU-27-ek között. A 45-65 év közötti férfi lakosság korai halála önmagában is felelős a magyar halálozási ráta kirívóan rossz szintjéért.

A születéskor várható élettartam a magyar férfiak esetében 68,7 év, ezzel szintén a legrosszabb ötödben szerepel Magyarország az EU-27-ek között. A magyar adatnál csak Romániában, Litvániában, Észtországban és Lettországban alacsonyabb a férfiak várható élettartama. A legjobb Svédország (78,3), Spanyolország (77,2), Hollandia (76,9) és Olaszország (76,8) mutatóihoz képest mintegy 7-10 évvel rosszabb a magyar férfiak születéskor várható élettartama, ami szintén a 45-65 közötti férfiak gyakori korai halálára vezethető vissza.

A gazdasági növekedés új felfogása szerint az egészségügyi szolgáltatások minőségének, valamint a népesedési és egészségügyi helyzetnek a korábbi elméletekkel szemben nagyságrendileg nagyobb hatása van a gazdaság növekedési potenciájára. A magyar férfiak a munkaerő piacon hátránnyal indulnak a nyugat-európai országok munkaerő piacaihoz képest, és ez a gazdasági növekedésben rejtve megjelenik. A magyar férfiak a nyugat-európai szinthez képest nagyságrendileg nagyobb halálozási rátája és nagyságrendileg rövidebb születéskor várható élettartama a megszerzett tudástőke és társadalmi tőke törésszerű csökkenését hozza magával. Miután a gazdasági növekedés rejtett forrásai között jelentős mértékben ott van a társadalmi tőke és a tudástőke, a korai halál miatt kieső tőkeelemek visszafogják a gazdasági növekedést. A magyar gazdasági felzárkózás két legnagyobb korlátja a hibás gazdaságpolitika és a kirívóan rossz egészségügyi, valamint népesedési helyzet.

Javaslat

A Magyarországon égetően szükséges gazdaságpolitikai fordulatnak egyszerre kell célul kitűznie az egészségügyi és a népesedési helyzet javítását, a gazdasági növekedés gyorsítását, valamint a gazdasági egyensúlyok javítását. E három fordulathoz szükséges elem időben történő elválasztása nem hoz eredményt.

Trend

7. A konvergencia program szerint nő az adócentralizáció Magyarországon

2006-ban az államháztartás EU források nélkül számított adó- és járulékbevételei a GDP százalékában mintegy 37 %-t tesznek ki. Ezzel szemben 2007-ben és 2008-ban 39 % körül alakul a konvergencia program szerint az adócentralizáció, tehát a következő két évben érezhetően nő.

Háttér

Az adócentralizáció az államháztartás adó- és járulékbevételeinek GDP-arányos arányát mutatja, amelyben nem szerepelnek az EU források, hiszen azok nem hazai jövedelem centralizációjában származnak. Magyarország 2006-ban 10 % feletti GDP-arányos államháztartási deficitje azt jelenti, hogy a mintegy 37 % adócentralizációhoz még hozzá kell adni a 10 % feletti GDP-arányos deficitet, így a költségvetés a magyar GDP legalább 47 %-t osztja újra. Ha ehhez hozzávesszük az Európai Uniótól lassan szivárgó forrásokat is, akkor a magyar költségvetés a GDP-arányosan 50 %-t költ. Ez már az észak-európai EU tagállamok GDP-arányos költségvetési szintjét jelenti, és messze meghaladja a 30 % körüli angolszász költségvetés/GDP arányt. Ugyancsak jelentősen meghaladja a szlovák szintén 30 % körüli költségvetés/GDP arányt, sőt magasabb a legtöbb nyugat-európai ország költségvetés/GDP arányánál is.

Magyarországon azonban alapvetően nem a magas adócentralizáció okozza a költségvetés/GDP arány magas szintjét, hiszen az adócentralizáció „csupán” mintegy 37 % lesz 2006-ban. A magas eladósodás a fő oka a magas költségvetés/GDP aránynak. Következik-e mindebből az, hogy alacsonyak Magyarországon az adók és járulékok? Egyértelműen nem, hiszen az adó- és járulékszint az Európai Unió országaival összevetve magas. Mi az oka tehát annak, hogy Magyarországon egyszerre igaz két ellentétes állítás, tehát az Európai Unió átlagához képest magas a költségvetés/GDP arány és relatíve alacsony az adócentralizáció mértéke?

Az ok az adóztatás egyenlőtlen szintje és belső inkonzisztenciája. A magas járulék- és adószint mellett mintegy 500 ezer munkavállaló egyáltalában nem fizet társadalombiztosítási járulékot, valamint az adó- és járulékbevételek lényegében 1,5 millió munkavállalótól és vállalkozótól származnak. A külföldi tulajdonú szektor a különböző adómentességek miatt a GDP-hez történő hozzájárulásához képest alacsony adófizető, míg a kisvállalkozói szektor a magas adó- és járulékszint miatt tényleges GDP hozzájárulásánál kisebb adókat fizet. A közszféra a stabil adózó, azonban ez önmagában is oka a költségvetés eladósodásának. Magyarországon tehát az adócentralizáció relatíve alacsony szintje és az államháztartás kirívóan magas GDP-arányos deficitje magas költségvetés/GDP aránnyal jár együtt: ez egyértelműen az egyik legrosszabb költségvetési szerkezet az Európai Unióban.

Javaslat

Magyarországon olyan radikális adó- és járulékcsökkentésre van szükség, amely párhuzamosan – de csak párhuzamosan – bekapcsolja az adó- és járulékfizetésbe a ma gyakorlatilag nem adózó szektorokat is. Itt az 500 ezer járulékot nem fizető munkavállaló, valamint a GDP-arányosan nem fizető szektorok szerepelnek.

Trend

8. A megszorító csomagokkal együtt nő az adó- és járulékfizetés adminisztrációs igénye

Közgazdasági tény, hogy az adófizetéssel kapcsolatos terhek csökkentése és a vállalkozások beruházási hajlandósága között erős pozitív kapcsolat van. Egyszerre van szükség az adók és járulékok radikális csökkentésére Magyarországon és az adófizetéssel kapcsolatos adminisztráció nagyságrendi csökkentésére. A megszorító csomagok, és a konvergencia program mindkettőt emeli. A megszorításokkal nő a vállalkozások adminisztrációs terhe.

Háttér

Az adófizetéssel kapcsolatos adminisztráció egy közepes magyar cég esetében mintegy 340 órát vesz igénybe, ugyanez Észtországban mintegy 100 órát, Németországban is 100 órát, Svédországban 110 órát. Egy közepes cég bruttó nyereségéből Magyarországon 57 % adót fizet, Észtországban és Szlovákiában 40 %-ot, Németországban és Ausztriában 50 %-ot. Magyarország az európai uniós tagállamok között kirívóan magas adminisztrációs terheket ró a kis és közepes méretű vállalkozásokra, mert az adófizetéssel kapcsolatos adminisztráció a magyar gazdaságban lényegesen magasabb, mint a többi EU tagállamban. A kis- és középvállalkozások átlag fizetendő adó is magas, hiszen az Európai Unióban ritka a bruttó nyereség 50 %-át meghaladó adóteher, miközben Magyarországon ez 55 % felett van.

Ez is oka annak, hogy Magyarországon a gazdasági növekedés lényegesen alacsonyabb, valamint lassuló tendenciát mutat Csehországhoz, Szlovákiához és Észtországhoz képest, ahol 40 %-os az adóteher szemben a magyar 57 %-os adóteherrel. A Világbank által az adóteher és az adózással kapcsolatos adminisztráció szerint felmért 155 ország közül Magyarország a 128. helyre került, ami kirívóan rossz európai helyezés. Magyarország az adminisztrációs terhek, tehát az adófizetéssel kapcsolatos munkaórák tekintetében a 155 ország közül a 94., és ez 24 különböző járulék és adó megfizetésére vonatkozik.

Tovább súlyosbítja az adminisztrációs terheket a Gyurcsány-csomag megszorítási programja, amelynek kirívó példája a házipénztár adó vagy a telefonok számlájának megbontása magánhívások és üzleti hívások között. A minimumjárulék alap bevezetése szintén tovább növeli a vállalkozások adminisztrációs terheit. A Gyurcsány-csomag és a konvergencia program lépései egyértelműen rontják a hazai kis- és középvállalkozások helyzetét mind az adóteher, mind az adózással kapcsolatos adminisztrációs teher területén. Olyan rossz üzenet érkezik az állam részéről, hogy valamennyi vállalkozó potenciális adócsaló: ez tovább rontja a közhangulatot és a közbizalmat.

Mindezek együtt az adózási rendszer hatékonyságának további romlásához vezetnek, aminek következtében nő a rejtett gazdaság aránya.

Javaslat

Javasoljuk, hogy a kormány hajtson végre teljes körű gazdaságpolitikai fordulatot, ezen belül egyszerre csökkentse az adó- és járulékterheket, valamint az adófizetéssel kapcsolatos adminisztrációs terheket. Egy ilyen lépéssorozat természetesen csupán egy „Adó Kerekasztal” keretében kialakuló nemzeti megállapodásra lehet építeni.

Trend

9. Elindult a lakáspiaci korrekció

A 2004-es csúcspont után, amikor mintegy 44 ezer új lakás épült Magyarországon, 2005-ben már csupán 40 ezer, és 2006-ban várhatóan csupán 38 ezer új otthont adnak át. A lakásépítési lendület kifulladt, ami lakáspiaci korrekciókat indít el.

Háttér

2006. II. negyedében a várhoz képest is lényegesen nagyobb a lakásépítés csökkenése Magyarországon. Az átadott lakások száma 30 %-kal, a kiadott új építési engedélyek száma 25 %-kal volt kisebb, mint 2005. II. negyedében. 2005. II. félévétől folyamatosan csökken a lakásépítés Magyarországon, valamint csökken a kiadott új engedélyek száma is. Budapesten, ahol a lakáspiaci konjunktúra tovább tartott, is kifullad a lendület. Ez jelentős változás, mert 2005-ben a Budapesten kiadott építési engedélyek száma még magas volt: a 2005-ben kiadott építési engedélyek alapján sem kezdik meg az építkezést a dekonjunktúra beindulása miatt a következő években. Budapesten 2005 első feléhez képest 20 %-kal esett vissza az új lakásátadások száma és 33 %-kal csökkent az új építési engedélyek száma.

A közép-dunántúli régió kivételével – ahol a Fejér megyei lakásépítés nőtt – valamennyi régióban csökken a kiadott építési engedélyek száma és a használatbavételi engedélyek száma. Magyarországon a kormányzat hibás gazdaságpolitikájának keretében a lakáspolitikát is elrontották, mert a finanszírozási feltételeket folyamatosan kedvezőtlenül módosították. A lakásberuházások természetüknél fogva gazdasági stabilitást igényelnek, mert a lakásba történő befektetés az egyik legkevésbé likvid befektetés. A lakáspiaci dekonjunktúra tovább csökkenti a gazdasági növekedést, rontja a közhangulatot, és koncentráltan drámai mértékű visszaesést hoz a lakásépítő cégek körében. Egyes vállalkozói előrejelzések szerint 2007 végéig akár a lakásépítéssel foglalkozó magyar kisvállalkozások 40 %-a is megszűnhet.

Javaslat

Gazdaságpolitikai fordulatot javasolunk, aminek keretében a kormány az üzleti élettel együtt egy új otthonteremtési koncepciót fogad el. Ennek keretében megcélozza a tartósan 40-50 ezer között épített új otthonok szintjét, és ehhez rendeli az üzleti és állami támogatásokat, valamint a hitelezési feltételeket.

Trend

10. *Három eltérő alternatíva a brüsszeli pénzek elköltésére*

A Magyarország által lehívható brüsszeli forrásokat három lehetséges gazdaságpolitikai koncepció szerint lehet felhasználni a magyar gazdaságban. Az első a humán erőforrások fejlesztését, a második a fizikai infrastruktúra fejlesztését, és a harmadik ezek mellé a hazai vállalkozásfejlesztést állítja a középpontba. A három alternatíva közül most a második, a fizikai infrastruktúra fejlesztése győzött, ezzel egyszerre szorul háttérbe a humán infrastruktúra fejlesztése és a vállalkozásfejlesztés.

Háttér

A kormány elfogadta a brüsszeli pénzek felhasználásának azt a koncepcióját, amely elsősorban a fizikai infrastruktúra fejlesztésére fordítja 2007-től az EU pénzeket. Ez olyan infrastruktúrafejlesztési projekteket jelent, amelyek elsősorban a közlekedés, környezet és energia szektor, valamint a regionális programok keretében osztják el a brüsszeli pénzeket. Ezzel háttérbe szorul az emberi erőforrás fejlesztése és különösen hátrányos helyzetbe kerül a gazdaságfejlesztés. A humán infrastruktúra fejlesztésére a közlekedésre fordítható forrásoknak csak csupán egyharmada jut.

Ez a koncepció a kormányon belüli liberális gazdaságpolitika győzelmét hozza, amelyért Magyarországon súlyos árat kell majd fizetni. Természetesen a magyar gazdasági növekedés számára a legjobb az egyharmad-egyharmad-egyharmados koncepció lenne, amely a humán infrastruktúra fejlesztését, a fizikai infrastruktúra fejlesztését, valamint a vállalkozásfejlesztést egyenlő prioritásként kezelné, azaz a 2007-2013 között lehívható brüsszeli pénzek egyharmad-egyharmad-egyharmad részét adná ezeknek a területeknek. Ez a harmadik koncepció egyensúlyt jelentene a gazdasági növekedés három ága – humán infrastruktúra, fizikai infrastruktúra és vállalkozásfejlesztés – között, míg a kormány által eldöntött második változat lényegében kihagyja a vállalkozásfejlesztést és megfelel a humánerőforrások fejlesztését.

A kormány nem csupán az első megszorító csomaggal, majd ezt követően a konvergencia programmal, hanem a Nemzeti Fejlesztési Tervvel is egy hibás gazdaságpolitikát követ, amelynek következménye a lassú növekedés, a nem javuló egyensúly, valamint a stagnáló foglalkoztatás lesz.

Javaslat

A kívánatos gazdaságpolitikai fordulat keretében természetesen a brüsszeli források harmonikus felhasználását is javasoljuk. Ez a humán infrastruktúra, fizikai infrastruktúra és vállalkozásfejlesztés azonos arányban történő támogatását jelentené.

Trend

11. Magyarország ritka gazdasági siker az ipari parkok bővülése

1997-ben indult az ipari parki program, ami kilenc év alatt 179 ipari park létesítését jelentette, amelyekben a vállalkozások száma 2006-ban mintegy 3000. Majdnem 200 ezer főfoglalkozású munkavállaló dolgozik az ipari parkokban, az itt működő cégek exportaránya 64 %. Az ipari park program egyértelműen a magyar gazdaság egyik sikertörténete.

Háttér

A GDP 30 %-t adja az ipari teljesítmény, az ipari dinamika továbbra is kétszámjegyű, és a gazdasági növekedés lassulása mellett is tovább folytatódik az ipar dinamikus bővülése. Ez elsősorban a feldolgozóipari, ezen belül is a gépipari termékcsoporthoz kösönhető, amelyek elsősorban exportpiacokra dolgoznak. Az ipari parkokban egymás mellett működnek a nagy globális cégek és az általában közepes méretű magyar beszállítók. Az ipari parkok azért is az elmúlt kilenc év gazdasági sikertörténetei Magyarországon, mert földrajzilag itt kapcsolódik össze a globális üzleti szektor és a magyar gazdaság. Az ipari parkok részére történő magyar beszállítás lényegében közvetett exportnak minősül, amelynek magasabb a hozzáadott értéke, mint a közvetlen exportnak.

Javaslat

Az ipari parkok az elmúlt kilenc év egyértelmű gazdaságtörténeti sikereit jelzik, de érdemes megújításokon gondolkodni. Egy új gazdaságpolitika keretében javasoljuk a K+F és innovációs parkok létesítését a nagy egyetemi városokban, a nagy egyetemekre építve. Ez lehet az ipari parkok új generációja, amely már elsősorban a tudástőkére.

Trend

12. Az Európai Unió tagállamaiban az EU népszerűsége Szlovéniában és Magyarországon a legmagasabb

Magyarországon a polgárok 70 %-a bízik az Európai Unióban, ennél magasabb arány csak Szlovéniában van, miközben a tagjelölt államokban is csupán 48 %-os az EU-ba vetett bizalom. Magyarországon az Európai Unióba, illetve az európai intézményekbe vetett bizalom azért is magas, mert a magyar államba, ezen belül a kormányba és az állami intézményekbe vetett bizalom folyamatosan csökken. Az állammal kapcsolatos bizalmi tőke nagyjából állandó, ennek megoszlása azonban az Európai Unió javára módosult.

Háttér

Egy friss felmérés szerint a szlovénok és a magyarok bíznak a legjobban az Európai Unióban, míg a britek, a svédek és az osztrákok a legkritikusabbak az Európai Unióval és az európai intézményekkel szemben. Az új tagállamokban 60 % az Európai Unióban bízók részaránya, míg a régi tagállamokban ez csupán 45 %. A csatlakozásra váró Romániában és Bulgáriában, valamint a tagjelölt Horvátországban, Törökországban a polgárok kevesebb, mint fele bízik az Európai Unióban. Mind az Európai Bizottság, mind az Európai Parlament iránti bizalmatlanság csökkent 4 %-kal az európai polgárok körében: ez minden bizonnyal a kudarcba fulladó Európai Alkotmány utáni hangulati javulást tükrözi.

Javaslat

Az Európai Unióba vetett magas, mintegy 70 %-t elérő magyar bizalom pontosan mutatja, hogy a közös európai állammal szembeni bizalom akkor nő, amikor a magyar kormányba és a magyar állami intézményekbe vetett bizalom csökken. A magyarok tehát nem az állami intézményeket kérdőjelezzik meg, hanem azok magyarországi működését. A kormány képes lehetne a közbizalom javítására, ehhez azonban egy teljes körű politikai és gazdaságpolitikai fordulatra van szükség.

Trend

13. Hátérbe szorul a kisvállalkozások támogatása az európai uniós pénzekből

A Nemzeti Fejlesztési Terv legújabb változata szerint egyértelműen háttérbe szorulnak a magyar tulajdonú kisvállalkozások az európai uniós források felhasználásában. Csökken a kis- és középvállalkozások számára nyújtható vissza nem térítendő támogatás, és csökken a támogatási arány.

Hátér

Az NFT I-hez képest az NFT II jelentősen csökkenti a kis- és középvállalatok támogatását, ami annak is köszönhető, hogy a brüsszeli pénzek felhasználását alapvetően a fizikai infrastruktúra fejlesztésére kívánja fordítani a kormány. Ez azt jelenti, hogy elsősorban a nagy építési projektek, a központi, regionális és önkormányzati szinten induló fizikai infrastruktúrafejlesztések dominálnak majd. Ez önmagában is azt jelenti, hogy háttérbe szorulnak a kis- és középvállalkozási támogatások, de a kormány még tovább rontja a helyzetet azzal, hogy csökkenti a vissza nem térítendő támogatások arányát és csökkenti a támogatási arányt. A még hatályban lévő finanszírozási konstrukciókban a profit érdekelt cégeknél 50 % volt az állami támogatás, az ÁFA levonása után ez 37,5 % vissza nem térítendő támogatást jelent.

Ez tovább csökken a Nemzeti Fejlesztési Terv új koncepciója szerint, ami azt jelenti, hogy a magyar kis- és középvállalatok gyakorlatilag kimaradnak a brüsszeli pénzek felhasználásából. Ez versenyhátrányt jelent számukra, mert olyan európai cégekkel kell versenyezniük a magyar piacon, amelyek otthon már egy fejlesztés 66 %-át is lehívhatják vissza nem térítendő támogatásként. Elhibázott a Nemzeti Fejlesztési Terv új változata, mert a gazdaságfejlesztést, ezen belül a vállalkozásfejlesztést háttérbe szorítja a fizikai infrastruktúra fejlesztéséhez képest.

Javaslat

Javasoljuk a Nemzeti Fejlesztési Terv újrafogalmazását és az egyharmad-egyharmad-egyharmados szabály beállítását a humán infrastruktúra, fizikai infrastruktúra és a vállalkozásfejlesztés között. Emellett javasoljuk a vissza nem térítendő támogatások arányának növelését és a támogatási arány 50 %-ról 65 %-ra való növelését.

Trend

14. A következő években megindulhat Magyarországról a professzionális munkaerő európai kivándorlása

Az új EU tagállamok közül elsősorban Lengyelországból és Szlovákiából indult meg a szakképzett munkaerő európai és észak-amerikai kivándorlása. Magyarországon azért sem indult el, mert 2001-2005 között 40 %-kal nőttek a reálkeresetek. A következő évek megszorító csomagjai, és a hibás konvergencia program miatt ez most megfordulhat: elindulhat a professzionális magyar munkaerő külföldre, elsősorban az Európai Unióba történő kiáramlása.

Háttér

Az Európai Unió fejlett tagállamaiból egyre nagyobb a jól képzett munkaerő kivándorlása az Egyesült Államokba és Kanadába. Ezzel párhuzamosan megindult az európai uniós csatlakozást követő munkaerő vándorlás az új EU tagállamokból elsősorban Nagy-Britanniába és Írországba. Ma már mintegy 1 millió lengyel dolgozik külföldön, elsősorban Nagy-Britanniában és Írországbán, de folyamatosan nő a szlovák munkaerő kivándorlása is. Ez idáig Magyarországról nagyon kicsi volt a szakképzett munkaerő kiáramlása, például Nagy-Britanniában csupán 13 ezer magyar dolgozik, míg 40 ezer szlovák és mintegy 300 ezer lengyel. A fejlett nyugat-európai országokból elsősorban a legkiválóbb kutatók, tudósok mennek át Észak-Amerikába, ezzel szemben az új EU tagállamokból a szakmunkások áramlanak Nyugat-Európába.

Magyarországról sem a magasan képzett kutatói, sem a szakmunkás kivándorlás eddig nem volt jellemző. Itt hozhat fordulatot az első megszorító csomag, majd az azt követő további költségvetési megszorító politika. Magyarországon 2001 és 2005 között 40 % reálkereset emelkedés történt, nőtt az új otthonok építése és a politikai közhangulat

romlása ellenére a magyar társadalmat a saját életfeltételeibe vetett bizalom jellemezte. Ez a várható több éves megszorító politika hatására változhat, így mind a szakmunkások, mind a legmagasabban képzett professzionális munkaerő (kutatók, orvosok, gyógyszerészek) kivándorlása felgyorsulhat. Ez a magyar gazdaság következő éveinek legerősebb rejtett kockázata.

Javaslat

Javasoljuk, hogy a kormányzat és a szakmák folyamatosan figyeljék a képzett munkaerő Magyarországról történő elvándorlását, mert a megszorító politika következtében itt fordulat előtt állunk. Ugyancsak javasoljuk a képzett, elsősorban magyar munkaerő letelepedését Magyarországra a környező országokból.

Trend

15. *Magyarország lemaradt az alternatív energiahordozók és fűtőanyagok termelésében*

Magyarország csupán évi 12 ezer tonna biodízel gyártókapacitással rendelkezik, Ausztria ennek tízszeresével, Lengyelország 15-szörösével, és még Svédország is háromszorosával. Csehországban a magyar biodízel gyártókapacitások 20-szorosa üzemel. Annak ellenére, hogy Magyarország energiatülszövésége a legmagasabb a régióban, valamint itt van a legjobb klimatikus és környezeti adottság az alternatív fűtőanyagok gyártására, itt a legalacsonyabb biodízel kapacitás a régióban.

Háttér

A magyar gazdaságpolitika, ezen belül energia- és iparpolitika egyik leggyengébb láncszeme az alternatív üzemanyagok területe. Magyarország rendelkezik a régióban, de általában Európában az egyik legjobb biodízel gyártó adottsággal, hiszen a magyar

mezőgazdasági termelésben a gabona részaránya európai viszonylatban a legmagasabb, ami a bioüzemanyagok esetében a legjobb nyersanyag. Hasonló módon az energia fű és energia erdő telepítése területen is Magyarország kitűnő adottságokkal rendelkezik, messze jobbak az adottságokkal, mint azok az országok, ahol a magyar bioüzemanyag gyártó kapacitás 10-20-szorosa működik. A magyar gazdaságpolitika nem tekinti prioritásnak az energiatülszórás mérséklését, ezen belül az importfüggőség mérséklését, ennek következménye az, hogy nem használjuk ki kitűnő bioüzemanyag gyártó lehetőségeinket. Bár Magyarországon megindult a biodízel gyártó kapacitások dinamikus bővítése, de a környező országokban és általában Európában a miénkhez képest még dinamikusabb a bioüzemanyag gyártás fejlesztése. Magyarország lemaradása nem csökken, miközben olyan országok is megelőznek bennünket a bioüzemanyag gyártó kapacitások területén, amelyek nagyságrendileg rosszabb helyzetben vannak a termelés környezeti feltételeit tekintve.

Javaslat

A kívánatos gazdaságpolitikai fordulat keretében javasoljuk megváltoztatni az energiapolitika prioritását. Első helyre az energiatülszórás és az energiainporttól való függőség csökkentését kell helyezni, ami a bioüzemanyag gyártó kapacitások ugrásszerű fejlesztését igényli, az európai uniós pénzek bekapcsolásával.

Trend

16. *Magyarország elveszítette régióbeli K+F vonzerejét*

Az Európai Unió politikája szerint 3 %-ra kell emelni a K+F kiadások GDP arányát. Ez Magyarországon ma 0,9 %, Csehországban 1,28 %. Magyarország igazi lemaradását az mutatja, hogy az európai vállalkozások körében végzett felmérés szerint a K+F beruházások célországai között Magyarországot már megelőzi Szlovákia, Csehország és Lengyelország is. Magyarország korábbi első helyéről a visegrádi országok sereghajtójává vált.

Háttér

Amikor minden magyar makrogazdasági adatnál azt látjuk, hogy az 1998-2002 közötti politikai ciklushoz képest 2006-ra az éllovasból sereghajtóvá vált, akkor nem gondolunk arra, hogy a gazdaság mikroszintjén is ugyanezek a folyamatok mennek végbe. A magyar gazdasági növekedés a régióban a legrosszabb, ahogy az Európai Unió új tagállamai között is a legalacsonyabb. A magyar egyensúlyi mutatók, közöttük a költségvetés GDP-arányos deficitje és a folyó fizetési mérleg GDP-arányos hiánya is a legmagasabb nem csupán a régióban és az új EU tagállamok között, hanem az EU-27-ek körében is. Sőt a folyó fizetési mérleg GDP-arányos magyar deficitje a világ 10 legmagasabb deficitje közé tartozik.

Nem csupán a makrogazdasági mutatók terén kerültünk azonban a korábbi éllovas helyezésből a sereghajtó pozícióba, hanem a fontos mikrogazdasági mutatók esetében is. Ezek közül az egyik legfontosabb az, hogy az európai vállalkozások mely európai országba tervezik vinni az új K+F beruházásaikat. Ez kutatási és fejlesztési kapacitásbővítéseket jelent, laboratóriumokat, valamint más K+F tevékenységet. Míg korábban Magyarország vezetett a K+F célországok között, addig 2005 végére már valamennyi többi visegrádi ország – tehát Lengyelország, Csehország és Szlovákia is – megelőzte Magyarországot. A makrogazdasági mutatók romlása mögött természetesen egy sor mikrogazdasági negatív trend húzódik meg, és ezek közül az egyik legaggasztóbb az európai K+F beruházások körében elveszített magyar vonzerő.

Javaslat

Gazdaságpolitikai fordulatra van szükség, amely egyszerre jelent fordulatot a makrogazdasági és a legfontosabb mikrogazdasági folyamatokban. Utóbbiak közül talán a legfontosabb az európai K+F kapacitásokért folyó verseny, amelyben Magyarország a korábbi éllovasból 2005-re sereghajtóvá vált. A mikrogazdasági fordulat keretében vissza kell szerezni a K+F vonzerőben a közép-európai vezető helyet.